

รางวัลอิกโนเบล(อีกครั้ง)

งานวิจัยที่ได้รับรางวัลอิกโนเบล คือ "งานวิจัยที่ไม่สามารถทำซ้ำหรือไม่ควรทำซ้ำอีก" ทั้งนี้เพื่อให้ตรงกับข้ามกับรางวัลโนเบล (ของจริง) ที่จะให้แก่งานวิจัยที่เป็นเลิศและเป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ

แต่รางวัลอิกโนเบลซึ่งเป็นรางวัล ล้อเลียน นั้น จะให้แก่งานวิจัยที่ตรงกันข้าม คือ เป็นสุดยอดของไร้สาระ แปลว่าไม่น่าจะนำไปทำประโยชน์ได้เลย นอกจากทำให้ **ขำกลิ้ง** เท่านั้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ได้รับรางวัลอิกโนเบล จะต้องมีความสมบัตินี้ว่า "ทำให้คน หัวเราะ ก่อนแล้ว **ฉุกละหุก** ทีหลัง"

เรื่องที่จะตัดสินใจว่า อะไรมีประโยชน์หรือไม่มัน คงต้องขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน ดังสุภาษิตที่ว่า "สองคนยลตามช่อง คนหนึ่งมองเห็นโคนตม คนหนึ่งมองเห็นดาวพราวพราย"

ตัวอย่างงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่เพิ่งได้รับรางวัลอิกโนเบลไปเมื่อปีที่แล้ว เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ได้จริงๆ คือ รางวัลสาขาสันติภาพ ซึ่งมอบให้แก่ประธานของบริษัทของเล่น ประธานห้องทดลองเสียง และผู้อำนวยการโรงพยาบาลสัตว์ในญี่ปุ่น สำหรับการคิดค้นเครื่องแปลเสียงสุนัขให้คนเข้าใจ (Bowlingual) อันเป็นการสร้างความสมานฉันท์ระหว่างสัตว์โลกต่างตระกูล เครื่องเล่นนี้ขายดีบขายดีในประเทศญี่ปุ่น

ของเล่นอีกชนิดหนึ่งจากญี่ปุ่นที่ขายดีบขายดีจนทำให้ผู้ผลิตเป็นเศรษฐี ก็เกี่ยวข้องกับรางวัลอิกโนเบลเช่นกัน แต่เป็นการให้รางวัลแบบล้อเลียน ได้แก่ รางวัลในสาขาเศรษฐศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2540 ซึ่งมอบให้แก่ผู้คิดค้น "ทามากอดชิ" ที่ทำให้ผู้คนทั้งโลกเสียเวลาทำงานไปหลายล้านชั่วโมงเพื่อเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีตัวตน

นอกจากตัวรางวัลอิกโนเบลที่ทำให้หม่อมยิ้มแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจคือ "สัมมนา 24/7" ซึ่งนักคิดชั้นยอดที่ได้รับเชิญจะมากล่าวถึงผลงานของตนเอง โดยมีกติกาว่า ผู้นำเสนอจะต้องแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก ผู้พูดต้องบรรยายเนื้อหาทางวิชาการให้เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลา 24 วินาที และส่วนที่สอง ผู้พูดต้องสรุปให้ทุกคนเข้าใจภายใน 7 คำ กล่าวคือ เวลา 24 วินาที คือเนื้อหา ส่วนอีก 7 คำคือสรุป อันเป็นที่มาของชื่อการสัมมนาว่า "สัมมนา 24/7"

กิจกรรมนี้เป็นที่นิยมอย่างมาก จนถึงกับข้ามน้ำข้ามทะเลไปจัดประกวดในประเทศอังกฤษปีนี้ โดยใช้ชื่อว่า "การค้นหานักวิทยาศาสตร์อังกฤษที่พูดกระชับที่สุด" ซึ่งก็คือ สัมมนา 24/7 นั่นเอง (ดูได้ที่เว็บไซต์ www.thes.co.uk/competition)

รางวัลอิกโนเบล: คือรางวัลที่ให้กับงานวิจัยที่ไม่สามารถทำซ้ำหรือไม่ควรทำซ้ำอีก

"CDR" : หลักง่ายๆ ที่ควรจำเพื่อเสริมจริยธรรมการวิจัย

ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยนั้น มีรายละเอียดมากมายดังที่ปรากฏเนื้อหาใน **ประชากรและการพัฒนา** ฉบับที่ผ่านมาแล้ว แต่หลายคนคงไม่สามารถจดจำรายละเอียดจนนำไปใช้ปฏิบัติเป็นประจำได้ **วันนี้จึงใคร่แนะนำหลักการง่ายๆ เกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที**

หลักการนี้ชื่อเรียกว่า **"หลัก CDR"** ซึ่งในที่นี้ย่อมาจาก **Crude Death Rate** ที่ชาวประชากรเรียก "อัตราการตายอย่างหยาบ" ที่ใช้เป็นตัวชี้วัดแสดงสภาวะสุขภาพของคนไทย แต่ CDR ของจริยธรรมการวิจัยที่จะแนะนำนี้มีความหมายดังต่อไปนี้

C - Confidentiality คือ รักษาความลับ ผู้เขียนมีโอกาสดู ได้ฝึกวิคิดของตัวเองในเรื่องจริยธรรมการวิจัยจากการที่ได้เข้าร่วมการวิจัยเรื่องความรุนแรงต่อผู้หญิงและสุขภาพ ซึ่งเป็นโครงการ WHO Multi-Country Study on Violence Against Women ที่ได้รับการออกแบบการวิจัยและเก็บข้อมูลอย่างระมัดระวัง **การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยควรคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลตลอดเวลา ทั้งทางตรงและทางอ้อม** นักวิจัยจะต้องระมัดระวังไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นกลายเป็นข้อมูลสาธารณะที่ใครๆ ก็สามารถบอกได้ว่า ข้อมูลแบบนี้มาจากผู้ให้ข้อมูลคนใด

D - Do no Harm หรือ ยอมนำไปสู่อันตราย การวิจัยเรื่องความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้น ข้อควรคำนึงที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้หญิงที่ให้ข้อมูลว่าตนถูกสามีทำร้ายร่างกายนั้น อาจจะไม่เคยปรึกษาให้ข้อมูลนี้กับใครมาก่อน การที่ผู้ให้ข้อมูลให้ความไว้วางใจเล่าเรื่องส่วนตัวของปัญหาชีวิตคู่ของตนให้ผู้อื่นฟังจึงไม่ควรจะเป็นเหตุให้ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงจากการที่สามีสงสัยหรือได้ข้อมูลมาว่าภรรยาของตนได้เล่าให้คนอื่นฟังว่าที่ผ่านมาตนเคยถูกสามีทำร้ายร่างกายและถูกทำร้ายอย่างไร

R - Respect - ให้ความเคารพ ผู้วิจัยจะต้องเคารพในพิจารณาญาณของผู้ให้ข้อมูล ไม่ใช่มาตรฐานของเราไปตัดสินการดำเนินชีวิตของผู้อื่นว่าควรจะเป็นอย่างไร ไม่เช่นนั้นว่า น่าจะทำแบบนั้น แบบนี้ โดยใช้บรรทัดฐานตัดสินจากตัวเราเองที่อาจจะใช้ไม่ได้กับทุกๆ สถานการณ์ การให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากพอเพื่อขอคำยินยอมก่อนเก็บข้อมูล (Informed consent) จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจได้เองว่าตนจะยินยอมที่จะให้ข้อมูลหรือร่วมมือในการวิจัยหรือไม่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวของนักวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติและเคารพผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้ คำพูด ท่าทาง และการวางตัวของนักวิจัยต่อผู้ให้ข้อมูล ล้วนแต่แสดงถึงการให้เกียรติตามหลักการนี้เช่นกัน

หลัก CDR นี้ แม้จะไม่ครอบคลุม แต่กระชับและจำได้ง่าย จึงขอฝากไว้ให้จดจำจนขึ้นใจเพื่อสร้างจิตสำนึกของนักวิจัยให้ตั้งใจทำงานวิจัยกันอย่างมีหลักจริยธรรมต่อไป

